

Eigen Dom

Enige tijd geleden vroeg een opdrachtgever ons een van zijn winkels opnieuw in te richten. Dat komt gelukkig wel vaker voor, en deze opdrachtgever was zelfs een trouwe klant, maar met deze winkel was iets bijzonders aan de hand. Een jaar of tien geleden was de zaak ingericht door iemand die inmiddels een bekende architect is. En het was

dan wel niet zijn meesterwerk, het was wel een fraai voorbeeld van zijn manier van werken en exemplarisch voor zijn oeuvre, waarin verder weinig publieke gebouwen. Een mooi samenhangend ontwerp, waarin tot in de details over alles was nagedacht. Maar de zaak was klein, en het ontwerp niet meer berekend op het succes dat mijn opdrachtgever met zijn handel had. Mensen struikelden over de opstapjes, er werd in de drukte veel gejat uit allerlei nissen, en het personeel sjouwde zich een ongeluk over het smalle trapje naar het bedompte magazijn in de kelder. Het zag er eertlijk gezegd sleets en een beetje gedateerd uit. Maar ook mijn opdrachtgever moest bekennen dat het een van zijn betere winkels was, op een prestigieuze locatie, en het interieur had zeker aantrekkingskracht op de klandizie. Een vooraanstaand interieurblad kreeg lucht van de ophanden zijnde verbouwing, en besteedde nog een artikel aan het winkeltje.

Hoe pak je zo iets aan? Rigoureuus verbouwen was de enige remedie, en dan hoor je volgens de gedragsregels je collega te bellen, en hoop je maar dat hij niet ontploft. Maar ik kon het niet laten daar toch verder over na te denken. Want eigenlijk was het een mooi interieur. Van wie is zo'n interieur? Als een kunstschilder een schilderij maakt, dan is er geen twijfel; zelfs als het werk verkocht wordt blijft hij de geestelijke vader en houdt hij het

auteursrecht. Karel Appel heeft nog eens een proces gewonnen omdat een van zijn muurschilderingen plompverloren was overgesausd. Maar architectuur heeft vele eigenaren. De architect mag dan wel het auteursrecht hebben, als er zwaarwegende (bijvoorbeeld economische) motieven zijn, mag de eigenaar veranderingen aanbrengen. En die zijn er natuurlijk na verloop van tijd, in een winkel. De echte eigenaar is natuurlijk de winkelier, hoewel die ook maar huurder was van het pand waarin hij het interieur had laten timmeren. En de eigenaar van het pand had vast minder scrupules gehad als de huur was opgezegd. Ook het interieurblad claimde een soort van eigendom; het was immers een waardevol ontwerp, een beetje een monument eigenlijk, en daarmee wordt zo iets publiek bezit. Het hele idee van monumentenzorg is uiteindelijk gebaseerd op een vorm van gedeeld eigendom.

Slopen leek steeds verder weg. Wat dan? De oorspronkelijke architect vragen het te verbouwen? Jammer voor mijn opdracht, en gelukkig onaanvaardbaar voor mijn opdrachtgever; ze hadden nog ruzie over geld. Zelf proberen de boel een beetje in stijl te verbouwen? Onuitvoerbaar. 't Was mijn stijl niet, en ik zag ook niet hoe je het met behoud van de esthetische kwaliteit weer aan de huidige functionele eisen kon laten voldoen. Ik heb mijn twijfels niet al te veel met mijn opdrachtgever gedeeld, dat leek me tactisch niet handig. Gelukkig ging het economisch wat minder, waardoor de opdracht nog even werd uitgesteld.

Vorige week kwam ik er langs. Er stond een bouwhek omheen, en het interieur lag in de puinbak. Hippe collega's kondigden met een fier bord aan dat hier gerealiseerd wordt.....

Kees Spanjers